(Inter)subiectificare și gramaticalizare: gen în limba română contemporană

Simina-Maria TERIAN

Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu, Facultatea de Litere și Arte
"Lucian Blaga" University of Sibiu, Faculty of Letters and Arts
Personal e-mail: simina.terian@ulbsibiu.ro

(Inter)subjectification and Grammaticalization: "Gen" in Contemporary Romanian

In this paper, I analyze the semantic, syntactic, and pragmatic development of the word gen in contemporary Romanian against the terminological couplet (inter)subjectification – grammaticalization. The most important conclusions of the present research highlight the following aspects: the early twentieth-century (inter)subjectification of the phrase *în genul* constitutes the main premise for the grammaticalization of the term; the postwar competition and specialization of Romanian phrases *în genul*, *de genul*, and *de tipul*; the full grammaticalization of the anteposed (adverbial) *gen* and the insufficient grammaticalization of the postposed (adjectival and adverbial) *gen*, witnessed in Romanian over the last two decades.

Keywords: gen, (inter)subjectification, grammaticalization, contemporary Romanian

1. (Inter)subiectificare și gramaticalizare: definiții

În studiul de față îmi propun să analizez, din perspectiva perechii terminologice *(inter)subiectificare – gramaticalizare*, dinamica semantică, sintactică și pragmatică a cuvântului *gen* în limba română contemporană. Precizez că prin „limba română contemporană" am în vedere un segment temporal extrem de generos, care începe odată cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea, când, prin demersurile de legiferare lingvistică ale grupării „Junimea" și prin creațiile „marilor clasici" ai literaturii române, s-au așezat în cea mai mare parte bazele limbii române, cu care operăm inclusiv în zilele noastre.

Referitor la cuplul terminologic amintit, acesta acoperă, de fapt, trei termeni, iar în definirea și utilizarea lor voi adopta, în general, viziunea propusă de către Elizabeth Closs Traugott. Astfel, prin binomul *subiectificare – intersubiectificare*, Traugott adaptează o pereche conceptuală celebră, propusă de către *Émile* Benveniste (*subiectivitate – intersubiectivitate*), cu scopul de a marca, pe de o parte, caracterul dinamic/diacronic al primului grup de procese, iar, pe de altă parte, de a evidenția că prima categorie se individualizează la nivelul discursului printr-o serie de „urme" semantice concrete. În acest sens, subiectificarea este definită ca „semantizarea de-a lungul timpului a subiectivității, înțeleasă ca relație cu vorbitorul, cu credințele și cu atitudinile sale" (Traugott 2010: 29-30), în timp ce intersubiectificarea desemnează un proces similar de semantizare, însă „a intersubiectivității, înțeleasă ca relație cu destinatarul și cu figura destinatarului" (Traugott 2010: 30).

O schimbare de perspectivă similară propune Traugott și în înțelegerea *gramaticalizării*, care a constituit una dintre principalele sale teme de cercetare (v. Hopper & Traugott 2003, Traugott & Trousdale 2010, Traugott & Trousdale 2014). Dacă fenomenului îi fusese recunoscut dintotdeauna caracterul procesual, noutatea abordării lingvistei americane constă în substituirea distincției rigide între „lexem" și „instrument gramatical" cu ceea ce ea numește „scală a gramaticalizării" (*cline of grammaticalization*), potrivit căreia gramaticalizarea e tratată ca o transformare graduală, care parcurge mai

multe stadii: „element lexical > element gramaticalizat > element și-mai-gramaticalizat" (Traugott 2010: 39). Această perspectivă deschide un întreg câmp nou de analiză, în cadrul căruia (inter)subiectificarea joacă un rol determinant. Faptul respectiv se explică prin aceea că, în opinia lui Traugott, „fără a fi limitată la gramaticalizare, subiectificarea e mai probabil să se producă în gramaticalizare decât în lexicalizare sau decât în schimbarea semantică în general, deoarece gramaticalizarea implică prin definiție recrutarea unor elemente care să marcheze perspectiva subiectului asupra anumitor factori" (Traugott 2010: 39).

2. *Gen, tip, kind, fel*: incursiune comparativ-contrastivă

În ciuda bogăției semantice și funcționale pe care termenul *gen* a acumulat-o de-a lungul perioadei moderne de evoluție a limbii române (cu precădere în epoca recentă), el nu a suscitat decât în mod sporadic interesul lingviștilor. Astfel, în singurul studiu consacrat dinamicii semantice a termenului pe care l-am putut identifica până în clipa de față, Rodica Zafiu notează, mai întâi, următorul aspect, pe care îl consideră relevant pentru transformarea substantivului în „particulă invariabilă de comparație": „există construcții paralele, mai explicite (*de genul*, *de gen*), iar tendința de a forma mijloace de conectare simple, care să nu ceară variație flexionară, e atât de răspândită, încât o asemenea schimbare trece neobservată. În paralel, o evoluție identică a suferit cuvântul *tip* (*de tipul..., de tip..., tip...*)." (Zafiu 2012) În pofida utilității lor, observațiile de mai sus suportă câteva nuanțări, pe care le putem extrage mai bine dintr-o proiecție diacronică a termenului. În primul rând, *de genul* este o formație relativ recentă, și nu neapărat cea mai relevantă și mai răspândită dintre acelea în alcătuirea cărora poate intra termenul *gen* (mult mai populară, dar și mai veche este, din această categorie, *în genul*). În al doilea rând, între formulele *în genul, de gen(ul)* și *de tip(ul)* există, așa cum vom încerca să arătăm în continuare, nu doar raporturi de echivalență semantică, ci și tendințe de distribuție complementară și de concurență funcțională.

O altă observație utilă vizează un anumit paralelism al evoluției termenului *gen* (în limba română) cu dinamica perechii *kind of/kinda* (în limba engleză). După cum arată Margerie (2012), și în engleză s-a înregistrat un proces până la un punct similar cu transformarea lui *gen* (de la substantiv la adverb și chiar la adjectiv). Totuși, paralelismul amintit a fost limitat, în română, de cel puțin doi factori. Primul este acela că termenul/expresia din limba engleză beneficiază de o mult mai mare libertate sintactică, ceea ce o face aptă să contracteze mai multe sensuri și raporturi funcționale. Apoi, dincolo de evoluția lor similară, între termenul englez și cel românesc nu există decât o echivalență semantică aproximativă (preponderent contextuală), din moment ce *kind* se traduce în limba română în primul rând prin *fel*, iar *gen* se traduce în limba engleză în primul rând prin *genre*.

3. *(În) genul*, de la știință la parodie

Dacă momentul exact al primei consemnări a cuvântului *gen* în limba română scrisă e greu de identificat (de exemplu, el nu apare în corpusul CETRV, care acoperă textele românești „vechi" din perioada 1521-1640), lexemul a cunoscut cu siguranță o popularitate crescândă de-a lungul secolului al XIX-lea, odată cu formarea terminologiei științifice românești. În această epocă, termenul *gen* are o accepțiune destul de limitată – el denumește „feluri" științifice de natură biologică, antropologică, lingvistică sau literară –, iar construcția *în genul*, care se va dovedi ulterior drept cea mai productivă din punct de vedere semantic, se referă exclusiv la încadrarea unui anumit obiect sau fenomen într-o categorie științifică („genul" ei proxim). Iată câteva exemple în acest sens:

„Unii [sic!] din adjectivele masc. în *-an*, *-ean* formează genul fem. în *-ancă*, *-eancă*, d.e. *munteanu – munteancă*, *moldovanu – moldoveancă* ș.a. În această

formațiune nu aflăm nicio frumusețe, ba cugetăm că este o expresiune înjositoare, batjocoritoare; și credem că bine pot fi numai în genul fem. formându-se ca altele prin comutarea literei *u* bărb. în *a* fem., pr. *munteanu – munteană*, *moldovanu – moldovană*. Dacă place unora a zice **în genul** fem. *moldovancă* de ce nu zic și în masc. *moldovancu*? ș. a. și în plur *moldovanci*?" (*Amicul școalei*, vol. 3, nr. 4, 1862, p. 26)

„Se înțelege prin așezare (it. *dimora*, fr. *demeure*) faptul stării unui individ într-un loc oarecare. În limba uzuală această denumire se dă și locului în care stă individul; în acest înțeles s-a zis aiurea că noțiunea specifică *așezare* este cuprinsă **în genul** *locuință*." (*Buletinul statistic al României*, 1893, p. 225)

„Formele ce intră **în genul** *Hoplites* sunt de două soiuri: unele cu afinități strânse cu speciile din provinciile nordice și aparținând Neocomului inferior și celui mijlociu *Hoplites romanus*, cf. *regalis*); altele, găsite numai în barrémian și în aptian." (Ion Simionescu, *Studii geontologie și paleontologice din Carpații sudici*, București, C. Göbl, 1898, p. 158)

În primele decenii ale secolului al XX-lea, se poate constata că formula *în genul* începe să se detașeze de sensul științific precis al termenului component (= „clasă"/ „categorie"/ „tip"), pentru a se referi la elemente mai eterogene, care, pe de o parte, aparțin sferei creației artistice, iar, pe de altă parte, denumesc deprinderi ale anumitor indivizi. Din punct de vedere sintactic, *în genul* manifestă acum o predilecție sporită pentru combinarea cu substantive proprii (sau, cel puțin, din genul personal), iar, din punct de vedere semantic, *gen* tinde să devină, în aceste cazuri, sinonim cu „manieră", „stil", ori „mod (de a trata lucrurile)". Nu întâmplător acest tip de construcție se întâlnește mai întâi cu precădere în discursul criticii literare sau artistice, dar se generalizează ulterior și în conversația uzuală, unde ajunge să treacă drept o marcă a oralității. Primul pas constă în ridicarea unui nume de autor reprezentativ sau a unui titlu de operă consacrată – ambele tipuri de „specii" fiind considerate a fi cunoscute de către destinatar – la rangul de „gen" paradigmatic. Al doilea pas implică nu doar recunoașterea a ceva cunoscut, ci, în egală măsură, cunoașterea și recunoașterea unui „caz" ca „gen" aparte. Ilustrativă pentru aceste două situații este diferența dintre enunțurile de mai jos ale lui Iorga și Ibrăileanu, pe de o parte, respectiv Ion Minulescu, pe de altă parte. Primii doi se mulțumesc să postuleze prin forța propriei autorități valoarea de „gen" a unor „cazuri", în timp ce ultimul e nevoit să explicitеze și conținutul „genului" pe care încearcă să îl acrediteze (proces pentru care e necesar asentimentul destinatarului). Prin urmare, diferența dintre cele două abordări sugerează o tranziție de la subiectificare la intersubiectificare:

„Găsește o singură ființă care-l «pricepe», pe Gahița Rosmarinovici, o văduvă bătrână, pretențioasă, franțuzită, o «précieuse ridicule», **în genul** Muzei de la Burdujani." (G. Ibrăileanu, *Spiritul critic în cultura românească*, 1909, https://ro.wikisource.org)

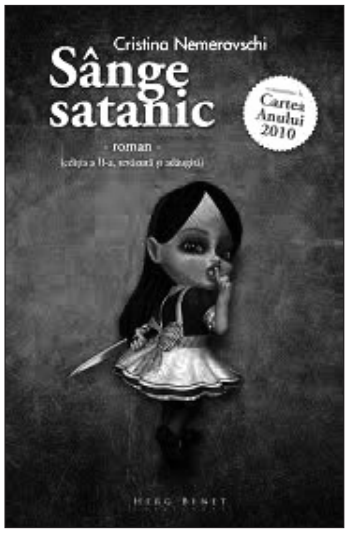
„Iar, în Ardeal, poeziile **în genul** unui Andrei Mureșanu, care se mai scriu pe vremea aceea până în timpul unui Ioan Lăpădatu, aparțin fără îndoială romantismului, venit pe cale germană, care capătă o formă încă mai dezlipită de lucrurile adevărate." (N. Iorga, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, 1928, https://ro.wikisource.org)

„După ce mă despart de el, dau fuga să văd și eu pe Anișoara asta, pe care n-o cunosc încă. Dacă e blondă, cum spune Chiostec, trebuie să fie **în genul** Steluței, și dacă e modistă, trebuie să fie oarecum și **în genul** Margaretei, care este croitoreasă." (Ion Minulescu, *Corigent la limba română*, 1928, ebook)

O dovadă elocventă a popularității și a detașării progresive a expresiei *în genul* de sensul ei științific este apariția, în 1934, a volumului intitulat *În genul... tinerilor*, semnat de către N. Steinhardt cu pseudonimul Antistihus. În volumul respectiv, autorul parodia câteva dintre cele mai stridente maniere („genuri") ale tinerilor din epoca sa, de la Mircea Eliade, Constantin Noica și Emil Cioran până la Geo Bogza și Saşa Pană (Steinhardt 2008). Prin prestigiul pe care l-a dobândit de-a lungul timpului, cartea lui Steinhardt a ajuns să-i confere formulei *în genul* o dimensiune ludică și parodică, ce s-a păstrat până în perioada actuală. De exemplu, în anul 2005, filosoful și editorul Gabriel Liiceanu publica articolul intitulat „În genul lui Cărtărescu – *Jurnal III*", text însoțit de o notă explicativă ce trimitea în mod direct la precedentul lui Steinhardt: „Vineri 3 iunie 2005, la Târgul de Carte de la București, a avut loc lansarea volumului II al *Jurnalului* lui Mircea Cărtărescu. Cu gândul de a evita rutina tradițională a acestor manifestări culturale, am preferat varianta ludică a unei parodii literare: mi-am imaginat cum ar arăta pagina din volumul III al *Jurnalului* lui Cărtărescu dedicată evenimentului la care aveau să participe autorul cărții, Ioana Pârvulescu și eu însumi. Așa se explică acest *În genul lui Cărtărescu*, în care cititorul poate recunoaște lesne un ilustru model interbelic: al lui N. Steinhardt din anii '30." (Liiceanu 2005) În asemenea cazuri, putem considera că avem de-a face cu o intersubiectificare radicală, întrucât sensurile textului nu pot fi înțelese fără complicitatea destinatarului, care trebuie să restabilească în toată complexitatea lor diversele conexiuni între „model" și „copie".

4. *În genul, de tipul, de genul*: concurența formulelor în epoca postbelică

În perioada comunistă, se înregistrează, cel puțin în discursul științific, o evidentă *de-subiectificare* a construcției *în genul*, care se vede redusă din nou la sensul tehnic pe care îl avea la sfârșitul secolului al XIX-lea. Probabil că principala explicație a acestei contracții

semantice constă în faptul că formula „*în genul* + substantiv comun [– Nomenclatură științifică]" ajunsese să sugereze o anumită frivolitate a exprimării, dacă nu chiar o trimitere la ethosul „tinerilor" din anii '30. În loc de *în genul*, discursul public al epocii tinde să prefere, ca modalitate de a indica afilierea la o categorie „neștiințifică" (sau de o rigoare științifică mai redusă), construcția *de tipul*, după cum o arată următoarele exemple:

„Forma geometrică a corpurilor considerate nu mai îngăduie nici o simplificare **de tipul** celor admise de rezistența materialelor, și aceste probleme – ca și cea plană – nu pot fi cercetate decât cu ajutorul metodelor exacte ale teoriei elasticității." (Solomon 1969: 511)

„Nicăieri, fie că acceptăm că romantismul se împlinește în Anglia secolului revoluțiilor sau în Germania (incluzând acum și reacția **de tipul** Metternich), el nu-și va împlini integral virtualitatea." (Nadin 1972: 49)

„Paharul de sticlă descoperit în același mormânt de la Regoly, **de tipul** epocii romane târzii, fără a putea servi ca bază cronologică sigură, se poate data în ultima treime a sec. IV și primul sfert al sec. V." (Dumitrașcu 1973: 73)

După 1990, construcția *în genul* pare să revină în prim-planul uzului lingvistic, fiind, datorită posibilităților sale expresive mai ample, preferabilă expresiei *de tipul*. Cu toate acestea, asistăm în perioada postcomunistă la răspândirea – și, totodată, la specializarea – unei noi formule construite pe baza aceluiași substantiv (*de genul*), ce tinde să limiteze modurile de utilizare ale expresiei mai vechi. În opoziție cu *în genul*, căruia îi urmează aproape invariabil un nominal în genitiv („în genul lui Michelangelo", „în genul romanticilor", „în genul lor" etc.), *de genul* este urmat, în majoritatea cazurilor, de construcții mai complexe, precum enumerări, propoziții, fraze sau secvențe de metalimbaj (uneori anunțate prin *nomina dicendi*). E cazul unor exemple precum următoarele:

„Apoi, oferă-i informații despre situații conflictuale din viața acestui personaj realizat, **de genul**: divorț cu scântei sau despărțire violentă, dispute pe moșteniri, corupție, exprimări colorate." (Smarandache 2014: 25)

„Poate că ar trebui să mă relaxez și eu? Și să găsesc o nouă definiție pentru «te iubesc»? Ceva **de genul**: te iubesc = ești cool, ești OK?" (Esca 2004)

„Cum, oare, să fiu de acord cu persiflarea limbajului gazetăresc, pentru care formule (cât se poate de justificate) **de genul**: «monștrii de oțel și sticlă care ne strivesc orașul» sunt considerate «atacuri care ar trebui contracarate de o replică mai organizată» – după cum susține Călin Negoescu?" (Mihăilescu 2010)

5. *Gen... vs. ...gen* pe scala gramaticalizării

Dincolo de exemplele anterioare, principalele transformări care au afectat termenul *gen* în perioada de după 1990 constau în pierderea autonomiei sale lexicale printr-un proces de gramaticalizare. După cum vom arăta în cele ce urmează, gramaticalizarea lui *gen* este, în ambele situații pe care le vom analiza, indiscutabilă. Ceea ce rămâne, totuși, de discutat este dacă acest proces s-a generalizat la nivelul normei lingvistice ori, dimpotrivă, dacă el s-a limitat la anumite variante geografice, socio-profesionale sau situaționale din româna actuală.

Prima dintre aceste mutații se referă la antepunerea lui *gen*, cu sens de element exemplificator (= „precum", „de exemplu" etc.), în raport cu un nume sau cu o succesiune de nume. Având în vedere funcția de specificare/ individualizare a lui *gen* în aceste contexte, e firesc ca el să manifeste o predilecție pentru numele proprii ca termeni ai enumerării/ exemplificării. În orice caz, indiferent de natura termenilor pe care îi introduce, e evident că *gen* funcționează în asemenea contexte ca *adverb*. În plus, ca termen ce anunță o exemplificare, el marchează un proces de subiectificare care a declanșat, în acest caz, un proces de gramaticalizare. Dar trebuie oare ca această gramaticalizare să fie recunoscută la nivelul normei lingvistice (altfel spus, trebuie menționat adverbul *gen* în dicționare)? Răspunsul meu se sprijină pe exemple precum următoarele:

„Or, avertizat că la Euro 2019 vor participa «marile puteri» ale fotbalului continental, **gen** Spania, Anglia, Franța, Italia și Germania, va îndrăzni Rădoi să nu-l convoace pe cel mai prețuit dintre actualii «tricolori», Marin fiind cotat la 7 milioane de euro?!" (Ovidiu Ioanițoaia, https://blogsport.gsp.ro/ioanitoaia/2018/10/24/a-gresit-radoi/

„Nu lipsesc desigur cazurile **gen** *Rusia* ori Venezuela, unde remarcam resurecția unor modele de comportament politic autoritar." (Tismăneanu 2006: 20)

„Mai specific, studenții care învață în Marea Britanie și proveniți din societățile care prezintă o distanță culturală mare față de cea engleză [...] vor experimenta mai multe dificultăți de adaptare comparativ cu cei care provin din societăți a căror distanță culturală este intermediară (de exemplu, țările din Europa și America de Sud, **gen** Italia, Spania, Venezuela, Brazilia etc.)

sau mică (de exemplu, țările din nord-vestul Europei, precum: Franța, Olanda, Suedia)." (Marian 2013: 104)

Exemplele anterioare probează o răspândire neașteptată a lui *gen* adverbial antepus: dincolo de „stilul"/discursul jurnalistic, unde frecvența sa era de așteptat, termenul se întâlnește și în discursul politologiei, și în acela al științelor educației. Nu doar că *gen* antepus pare să fi dobândit astfel o legitimitate „științifică", dar exemplele de mai sus (deloc izolate) arată că uzul termenului nu este limitat la un singur palier socio-profesional al limbii române actuale. Prin urmare, valoarea adverbială a lui *gen* antepus tinde să se consacre la nivelul normei lingvistice.

Mai complicată este, din acest punct de vedere, situația lui *gen* postpus. Notând prezența acestuia în limba română vorbită, Zafiu (2012) înregistrează sensul modal al elementului („marcă a aproximării și relativizării, aplicată enunțului în ansamblu"), însă evită să se pronunțe asupra valorii sale morfologice, reținând, totuși, ca un detaliu bine-venit analogia cu „folosirea informală, interjecțională a lui *like*, în final de enunț". De fapt, e foarte probabil ca *gen* postpus să fi apărut în limba română ca urmare a influenței engleze. Mai mult, originea acestei influențe poate fi, dacă nu neapărat identificată cu precizie, cel puțin aproximată veridic prin referire la traducerea în limba română a romanului *Trainspotting* de Irvine Welsh (2006), roman care a cunoscut un foarte mare succes în rândul tinerilor și în care traducătoarea a echivalat stereotipul verbal *like* al personajului Spud prin *gen*, în pagini precum:

„În centru la Leith Walk e cam plin, frate. E prea mult pen' unu cu pielea albă, știi, **gen**? La unii le merge bine la căldură, da' ăștia ca mine, **gen**, nu prea suportă. E prea groasă treaba, frate.

La fel de tare mă deprimă că-s lefter, **gen**. Ca Joe Strummer, **gen**. Nu faci decât să te mai bagi așa-n seamă, știi. Toate felinele-s de treab-așa, **gen**, da' dacă se prind că ești lefter popescu, se duc așa, ca-n ceață, **gen**..." (Welsh 2014: 128)

Totuși, întrucât textul traducerii de mai sus e condiționat într-o măsură considerabilă de originalul englez, voi recurge pentru ilustrarea utilizării lui *gen* postpus în româna actuală la un fragment dintr-un roman autohton contemporan:

„«Ar fi bine ca, pe lângă cadoul propriu-zis, să îi iei și un buchet de flori. Ai putea să îi iei 23 de trandafiri **gen**.»

Sau o mașină, **gen**. **Gen**. P...a mea, **gen**. Să vă f...t în gură de «jurnaliști» retarzi, **gen**. «A… Și, cel puțin mie așa mi se pare corect, ia-i un cadou care să se apropie de suma pusă de fiecare, adică două milioane jumate **gen**.»

Bine, **gen**. O să-i iau o p...ă **gen**, da' nu știu unde găsesc așa ieftin." (Nemerovschi 2010)

Fragmentul de mai sus confirmă, fără nicio

urmă de îndoială, statutul de „marcă a aproximării și relativizării" pe care i-l atribuia lui *gen* postpus Rodica Zafiu. Totodată, *gen* postpus proiectează acest efect de aproximare/relativizare și asupra destinatarului enunțului, reprezentând din acest punct de vedere un caz de *gramaticalizare prin intersubiectificare*. Trebuie remarcat, însă, că această gramaticalizare nu se produce decât la nivelul unei comunități lingvistice limitate (adolescenți/tineri care se exprimă în registru colocvial), astfel încât o eventuală consemnare a acestei tendințe în dicționarele curente nu se justifică, cel puțin deocamdată.

Pe de altă parte, consider că observația potrivit căreia *gen* postpus se aplică „enunțului în ansamblu" merită o examinare mai atentă. În afara faptului că, în această utilizare, *gen* nu apare în mod obligatoriu la sfârșitul enunțului (de exemplu, în ultimul enunț din fragmentul citat, el apare chiar la mijloc, secționând enunțul în două propoziții), el nici nu pare să determine vreodată verbe (în orice caz, limba română actuală nu oferă exemple în acest sens). Dimpotrivă, *gen* pare destul de localizat de părțile nominale ale discursului – sau, cel mult, de adverbe. E evident că, atunci când determină adjective sau alte adverbe (cu sensul de „oarecum"), *gen* postpus are, ca și *gen* antepus, o valoare adverbială. Însă, atunci când determină un substantiv (cu sensul de „un fel de"), *gen* postpus reprezintă, în ciuda gramaticalizării sale limitate, unul dintre rarele cazuri de *adjective modale epistemice* din limba română (pentru detalii, v. Van linden 2012). Această valoare a lui *gen* reiese și mai clar din exemple precum următorul:

„Pentru o experiență culturală de neuitat și niște servicii de excepție, recomand Cărturești Magheru. Într-un acces de aroganță mă duc la raft, caut Radu Tudoran *@ Fiul Risipitor*. Nu găsesc, ofc [= of course]. Deși pe site era disponibil. Dar eu vroiam [sic] să (re) citesc AZI. Întreb o tristă de acolo. *Cu o aroganță Nicolae Manolescu* **gen** (oare știe cine e?), îmi răspunde superior: Avem decât *Toate pânzele sus*, filmul. Eu, răvășită, repet întrebarea. Iar ea, iritată repetă răspunsul:

DECÂT FILMUL, DOAMNĂ. Așa îmi trebuie, dacă mă dau telectuală, arogantă și mainstream într-o librărie cu ștaif." (Alexandra Dinescu, https://www.facebook.com/Carturesti/posts/pentru-o-experienta-culturala-de-neuitat-si-niste-servicii-de-exceptie-recomand-/10151083535221385/)

6. Concluzii

Pe baza considerațiilor de mai sus, putem formula următoarele concluzii privind evoluția lui *gen* în limba română contemporană:

– (inter)subiectificarea construcției *în genul*, la începutul secolului al XX-lea, constituie principala premisă a gramaticalizării termenului;

– concurența și specializarea construcțiilor *în genul*, *de genul* și *de tipul* în limba română din perioada postbelică;

– gramaticalizarea completă a lui *gen* antepus (adverbial) și gramaticalizarea insuficientă a lui *gen* postpus (adjectival sau adverbial) în limba română din ultimele două decenii.

Bibliography:

Dumitrașcu, Sever. *Tezaurul de la Tăuteni-Bihor / The Treasure of Tăuteni-Bihor*, Muzeul Țării Crișurilor, Oradea, 1973.

Esca, Andreea. *Ce-am făcut când am tăcut / What I Did When I Did Not Speak*, Editura Humanitas, București, 2014, ebook.

Hopper, Paul J. and Elizabett Closs Traugott. *Grammaticalization*, 2nd edition, Cambridge University Press, New York, 2003.

Liiceanu, Gabriel. „În genul lui Cărtărescu – *Jurnal III*", in *România literară*, nr. 24, 22-28 iunie 2005, http://www.romlit.ro/index.pl/n_genul_lui_crtrescu_-_jurnal_iii

Marian, Andrei-Lucian. „Perspective interculturale asupra învățării", în Ștefan Boncu și Ciprian Ceobanu (eds.), *Psihosociologie școlară / Scholastic Psychosociology*, Editura Polirom, Iași, 2013, p. 103-114.

Margerie, Hélène. "On the rise of (inter)subjective meaning in the grammaticalization of *kind of/kinda*", in Kristin Davidse, Lieven Vandelanotte, Hubert Cuyckens (eds.), *Subjectification, Intersubjectification and Grammaticalization*, De Gruyter Mouton, Berlin/New York, 2010, p. 315-348.

Mihăilescu, Dan C. „«Împreună!» – ce utopic sună asta în românește" / Together! - How Utopic It Sounds in Romanian, în *Dilema veche*, nr. 352, 10-17 noiembrie 2010, https://dilemaveche.ro/sectiune/carte/articol/impreuna-ce-utopic-suna-asta-in-romaneste

Nadin, Mihai. *A trăi arta. Elemente de metaestetică / To Live Art. Elements of Metaaesthetics*, Editura Eminescu, București, 1972.

Nemerovschi, Cristina. *Sânge satanic / Satanic Blood*, Herg Benet, București, 2010, ebook.

Smarandache, Florentin. *Cum îți așterni, cum vine altul și se culcă în locul tău / As soon as you Lay your Bed, Someone Else Comes and Sleeps in Your Place*, Gallup, Oradea, 2014.

Solomon, Liviu. *Elasticitate lineară. Introducere matematică în statica solidului elastic / Linear Elasticity. Mathematical Introduction in the Statics of the Elastic Solid*, Editura Academiei RSR, București, 1969.

Steinhardt, N. *În genul... tinerilor*, ed. George Ardeleanu, Editura Polirom, Iași, 2008.

Tismăneanu, Vladimir. *Democrație și memorie / Democracy and Memory*, Curtea Veche, București, 2006.

Traugott, Elizabett Closs. „(Inter)subjectivity and (inter)subjectification: A reassessment", in Kristin Davidse, Lieven Vandelanotte, Hubert Cuyckens (eds.), *Subjectification, Intersubjectification and Grammaticalization*, De Gruyter Mouton, Berlin/New York, 2010, p. 29-74.

Traugott, Elizabett Closs and Graeme Trousdale (eds.). *Gradience, Gradualness and Grammaticalization*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam/Philadelphia, 2010.

Traugott, Elizabett Closs and Graeme Trousdale. *Constructionalization and Constructional Changes*, Oxford University Press, Oxford, 2013.

Van linden, An. *Modal Adjectives: English Deontic and Evaluative Constructions in Synchrony and Diachrony*, De Gruyter Mouton, Berlin/Boston, 2012.

Welsh, Irvine. *Trainspotting*, trad. Andra Matzal, Editura Polirom, Iași, 2014.

Zafiu, Rodica. „Gen. Sau ceva de genul...", în *Dilema veche*, nr. 460, 6-12 decembrie 2012, https://dilemaveche.ro/sectiune/tilc-show/articol/gen-sau-ceva-de-genul

Acknowledgement:

This work was supported by a grant of the Romanian Ministry of Research and Innovation, CCCDI – UEFISCDI, project number PN-III-P1-1.2-PCCDI-2017-0821/ INTELLIT, within PNCDI III.